

استبصار

نومرو ۱۴

پنجشنبه

۱۱ کانون اول ۱۳۲۴

فا حركتك خير عمومى به عياناً تبیینی شرطیله جواز ویریلان بو استناد
تهاهكسز دكلدر . بر شریر ، كندیلسنی بر ناجی محترم عد ایدوبیلیر حال بوكه
وجدان عمومى قارشیدنده مكرره برجانیدن باشقه برشی دكلدر . قیهرلك قتل بیله
جهوریتی قورنارمقدن زیاده بتون رومانی صارصدی .

لكن قاتلك حسن نیتی ، عمومك سلامتی ایچون حرکت ایتدیكى حقنهدكى
اطمئنان قویسی ، قید منفعتدن ناقابل اعتراض صورتده آزاده بولونیشی قتل
سیاسی بی معذور كورمك ایچون كفیات ایتمز . فضیله اولهراق بو حركتك ماده
الزم بولونمسی وخیزك ترقیسنه بداهة خادم اولمسی ایجاب ایدر .

بوكون ملتاردن انتشار ایدن وهركه ، حیاتی ، عمومیتك ، كلیتك اخدمته
وقف ایتمكى امرایله بن وظیفه حس شدیدى وقناعت منوره وجدانیسمی مدنیت
مترقیه مزله هم آنكدر . مترقی ملتر ، حقوق عمومیه بنی وظائف عمومیه كی تاقی
ایتمكى وانسانیت ، اقوامه افراده رعایتله سیاسته نجات ویرمكى ترجیح ایدیبورلر .
حكمدارلر دخی دولتلك حاكمی دكل خادمی درلر . ایجابنده مملكت اوغورنده
فدای حیاته حاضر بولنقى وظیفه سیله مكلف بولونورلر . فكر وظیفه ، قوه جبرییه
ویا احكام قانونیه دن دها ایلری کیتمكده در . او ، قوتلری تربیه ، طبایعی تحکیم ،
قلبلری اعلا وهرشی بر فیض قیلار .

مكتب حقوق معاملاتدن

احمد صلاح الدین

حب وطن

نظر تمیز و حکمتده ماهیت انسانیه بنی اثباته مدار اوله بیله چك ، سیرتی
تزیننه واشواق روحانیه بنی اعلا وادامه یه لك زیاده خد ، ت ایله چك اجتهاسات و تمایلاتی
صره سیله درپیش وتأمل ایدن بر صاحب امان ، وطن محبتك فوقده صایله چق
ویا بومقدس سوکی به معادل طوبیله چق عجبا نه تصور ایدوبیلیر ؟ هر متبعدن
قوم وملت افراذی بو محبتی بك مقدس طایمش وتاریخلك شهادتیه ثابت اولدیتی
- استشاره -

اوزره وطن حسی ، وطن محبی هانکی قوم و ملتند رسوخکیر استقرار اولمش
ایسه شاهد نازنده ادای ترقی ؛ بتون فیض و کالی ، بتون احتشام و جلالیله اوقوم
و ملتیه دیدار برتونشارینی عرض و اظهار ایلمشدر .

بر دین ایله مقید فرض ایملینلرک بیله تقدیدسه مضطر قادقلمی بوجبت ؛
حقه قائل اولانلر نزدنده و بالخاصه نظر اسلامده دائماً پک عالی طاعتشدر . بومبارک
لفظی یاد ایدن بر مؤمنک ذهنتنده برنجی درجهده (حب الوطن من الایمان) وصف
قدسی و حکمتی جانلانیله و اوآنده قلب و وجدانی او یله سماوی بر شوق ، او یله
جاودانی بر حظ و نشوه استیلا ایلرکه ، او حالتک حقیقه قابل تصویر اوله میه جفنی
هر حق شناس اعترافه مجبوردر . تصور بیورلسون : بونه متین بر حبل اعتصام ،
نه مقدس بر رابطه دینه در .

وطنه مادر دینلر ، (مادر وطن) ترکیبند غیر منفک بر امتزاج و آهنگ
کوروب نه هیچ بر زمان برینی دیکنندن آیرمغه رضا کوسترمینلر بر درجه به قدر
حقیقه تقرب ایتمش صایله بیلیرلر . اوت اعتقاد بجه وطن محبی ؛ جنئی آیاقلری
آلتنده بولاجمغز آنالرمزه عاقدروابط و محبتکده فوقنده عد ایملک لازم کلیر ؛
بعضاً مشیمه دن بده ایله بر نوزادک ایملک اوج بش سنه ایچنده کچیردیکی
دوره لری ؛ آتی متعاقب جمعیت بشریه به التحاق ایلمه چکی دوره حیاتیه قدر
معروض بولنه جنی حالانی بر برر نظر دقته آیر دوشونورم : بویولده بر قادیسک
نه زحمتلر ، نه عذاب و اشکنجه لر چکدیکنی ؛ او یقوسلر صباح لادینی کیچه لری
ودها نه الم حادثاته قاتلانیدیغنی بر برر حساب ایدرم ، نظر مده و الدهلرک مقامی
ار قدر بوسلیر ، او قدر بوسلیرکه اومقامه آنلردن بشقه بر فردک . . بر شیدک
اقتران و اتصال ایده بیلیمه سنه احتمال و یرم . یورمک جاریمغه باشلار . بزم ایچون
بو قدر مشکلات و جفایه قاتلانان ، خواب و حضورینی ترک ایله بزم ایچون بو قدر
فدا کارقلر اختیار ایدن والده مزه نه یایسه ق ، نه یایمغه مقتدر اوله بیلیمه کینه
اومزاحم و جفایه تقابل ایتمز ، اوشفت و حمایه ضمان اولاماز دیرم ؛ صکره
وطن حسی ، وطن محبی ذهن و قلبی استیلا ایدر : بوحس و محبت اولکی فکر

و تصورمله قارشولاشجه مسئله نك رنكي اوقدر تبدله اوغرار ، ارده اوله برمسافه پيدا اولوركه تصورات و محاكاتم نبي بالاضطرار عجز و حيرته دوشورر .

والده محبتى بك قيمتليدر . بك شيريندر . بك مقدسدر . بصورت همج برعقل ايچون موجب تردد اولاماز . فقط شوده شبهه لزوم كوسترميه جك بر حقيقتدركه وطن حس و محبتى آندن دهامهم ، دهامقيمتداردر : چونكه والده محبتى مقدس ايسه وطن محبتى اقدسدر . چونكه وطنه محبت بر فرريضه دينيددر . «وطن اومئم كرىمدركه خاندان عاطفته كلنلر آج ، عربان ، عاجز ، ناتوان كلير . سايه سنده بسلاير ، سايه سنده كيدير ؛ حيات و حريتدن سايه سنده مستفيد اولور . شكرائيتك اقدم وظائف اولديغنى بيلنلره كوره لايقيمدركه وطنى بدندن عزيز طومسون ؟ . . » ديمش اولان بيوك نامق كاللر ، نه بيوك بر حقيقته ترجمان اولمش .

غرب و خردسوز بر جلوه مشيت اولقى اوزره دم واپسين حياه قدر آجيقلى بر نالشه تابع ، دلدوز بر فرياده محكوم اولان زواللى انسانه اك اول آغوش حمايه و شفقتنى آجان فى الحقيقه وطن دكليدر ؟ بزي بيك درلو محصولات نفيسه سيله پرورشياپ ايدن وطن دكليدر ؟ . . مهان ضعيفى ييللرجه صدمات روزكاردن اسركين ، دم ارتحالنده ده آنى سينه سنده اويودان ينه وطن دكليدر ؟ . سايه سنده بونجه الطاف و عناياته نائل اولديغى وطنى اوغرنده انسان نه بايمالى ، و نه يولده نه كى بر خدمت عرض ايمه ليدركه ، متحتم عهده حيت و انسانيت اولان وظيفه شكران بر درجه يه قدر ايفا ايدلمش اولسون ؟ . اك زياده تأمل و امعانه شاين اولان جهت ايشته بودر . ايشته بودقيقه يى ملاحظه ايدم بيلن بخيالوان ، عندالاقضا وطن يولنده فداى جاني نفسلرى ايچون بيوك بر شرف دكل ؛ بك عادى ، بك دكر سز بر خدمت عد ايدرلر .

ايچه بر زماندنبرى طرز اداره و حياتمزه عارش اولان سكهته و سكون و با خصوص شوصوك اوتوز اوج سته ايچنده استبداد نامنه مغز عرفانمزي پارچه ايوب محوه چالیشان ، روحمزي ازن ، قانمزي قوريدان اوکا بوس فلاكت ، اوغرائب

شئون بزی بك چوق اسباب فیوض و ترقیائیدن محروم برافندی کی دلاوران
اسلامك، عالمیت اجدادمك هر درلو عزم و نوسلده مدار استناد رهبر اجتهاد
و حرکات بیلدکاری وطن حس و محبتی ده ملتك لوح خاطر و خیالندن بالکلیه سبله جك
درجه لده پنجه سنی اوزاتش و شدتی آتیرمش ایدی؛ صاف نهادان ملت،
بو مقدس کله بی لرزان و هراسان بر حالده تلفظ ایده بیایورلردی؛ چونکه
افت کتابلر مزدن ده طی و اخراج ایدیلن بولفظ جملك، نه صورتله
اولورسه اولسون یاد و تحبیلی اعظم اسباب جنایاتدن عد ایدیلورودی؛ ده بر زمان
حلول ایدی که، خبیایانشان شئون آرتق (وطن) کله سنی موهوماتدن صلیقمه
باشلامش ایدی، بوده بك طیبی ایدی، زیرا وطنله علاقه دار اولانلر ایچون
هر نوع نوائب و نکت محق؛ وطندن متباعد بولسانلر، وطنی پای تحقیر آئنده
محو جایشانلر ایچون هر درلو آمال و اقباله نائلیت بك قولای ایدی؛

هیچ اونو تمام: اون اون برسنه مقدم عالمه جه قدیمأ حاصل اولان مناسباته، بی
بعض جمع لری کلوب بی زیارت ایدن مکتب ملکیه به منسوب طشره لی ذکی
بر افندی یته بر جمه کونی اوه گلش ایدی. بك مایوس کورینیوردی. اسباب
یاسنی سؤال و استیضاحه محل بر اقمسزین دها فائحه ملاقاتده دیش ایدی که:

..... اوتلندن ... زیارتدن کلورم: اعتلایه دیکه اخلاقاً بك بیوک
نئزل و محوله اوغرایان بو زواللی بی کوکلم اصلا کورمك ایسته مز. نه پایه یم؟
بیلیرسکیز که، بك یاقین اقر بامدنر. کندیسنی کوردیکه مملکتی خاطر لارم،
او صورتله آلام غربت قلبمده براز کسب سکون ایدر. بو صباح براز نشستی
واردی؛ دره دن تبه دن قونوشورکن سوز مملکته انتقال ایدی. سوق طیمت
و انساب اختیار ایله اظهار اشتیاق ایده جك اولدم. همان سوزمی کسیدی،
نسل بر مقابله ده بولسه بکتیرسکیز؟ بزدنیزه مهورانه حایق ره رق: - بدلا!
آکلاشلیور که، سن آدم اولیه جقسین! بر کره بو کون نروده بونیدیفکی
ملاحظه ایت: بویله بر بلده لطیفه ده بر کوی قدردده احمیق اولمیان مملکتی
خاطر لافق، بویله بنالر ایچنده یاشایوبده کومس قدردده حکمی اولمیان اویکی

ياد ايتك بدلاق دكل، عادتًا جنت صايلير!، دون كيجه بك اوغانده صباحلا مشدم
كوپريدن بو طرفه زورله بچدم، او ساعدن بري استانبول بيسله كوزمدن
دوشدى!، ديسونمى؟

كنج مصاحم بتون وجودى ياقوب قاووران، هرموى تپشندن جوشان
اولان خون آتئين حثيله آرقى بك جوشمى ايدى. نه ديك! بلبل آزون
قفسه قومشارده آه وطن ديش مثلندن طوتديره رق متصل سويله مك، وطنه عابد
حسن و محبتى بتون طلاقت و بلاغتيله صايوب دوكل استيوردى.

دور ساقمرك او بيمز توكنمز سيئاتى مياننده وطن حس و محبتى
كورله تن حالات و اسبابى، عرض ايلديكم شو كوچك نمونه نك دهانه بيوك
بر سلسله مناقب تشكيل ايدم بيله جكنى عريض و عميق شرح و تصويره لزوم
كوردم. شمدليك شونى سويله بيليرم كه: دونه قدر بو مؤسف، بو مؤلم حالار
بك طبيعى كوريلوردى. فقط بو كون، بو كون هر قلبد، هر روح و وجدانده
بارقه ساز اولان انوار حریت و انباه، حقيقى بتون وضوح و قوتيله كوزمرك
اوكنده بولنديريور. (ياشاسون وطن، ياشاسون حریت، ياشاسون دولت و مilet)
كلبانكيله نورلره، سرورلره مستغرق اولان آفاق اجالمرده آرقى استبداده عائد
صحاب مظللمدن، او عميق كشافدن بر ذره بيله يوق. مدید بر زمان:

که رهنورد وادی کنعان غربتر

که کره ریز کلبه احزان غربتر

.....

.....

آهنگ شوقدن نوله محروم ايسه لكال

بز عنديلب دور زمستان غربتر

طرزنده کی نوحات مأیوسانه ايله كوزلری كوكللى قان آغلایان اعتلاجویان
وطن، بو كون:

نه افسونكار ايشين آه ای دیدار حریت

اسیر عشق اولدق كچه قور تولدق اسارتدن

بیتنی تکرار ایله بر قدم اقدم کعبه کمال و ترقی به وصول اینچون شتابان .
 آرتق عموماً غفلتی ترک ایتملی، عموماً اویانمالی یز . وطنک یاشامسی قوله دکل .
 فعله وابسته اولدیفنی؛ تنبه و تیقظ ال اله و یروب وطنی احیایه چالشمقله آثارینی
 کوستره بیلجهکنی آرتق اییدن ابی بیلمهلی یز . ایستر ایست منز مفتون کالاتی
 اولدیغمز غریبک، زمام اداره استقبالی دست رویت و اهتمامه آلاحق اطفال
 و شبانک قلوب و اذهانی الک اول وطن حسن و محبتله املایه چالشدقفلرندن
 عبرتین ال الهرق وطن مقدسک امید آتیبی بولنان چوجقلمزی یزده او یولده
 تربیه به، او صورتله یتشدیرمهک چالشمالی یز. اولرمزده، مکتبلرمزده ویره جکمز
 ایلمک درس تربیه؛ او مینی مینی ذهنلرده وطن حسنی، وطن محبتنی - هیچ بر
 صدمه و قوتله تزلزله اوغرامیه جق بر صورتده - تقریر و تحکیم ایتمک کیفیتی
 اولمالیدر. بو صورتی بلااستثنا هیچمز، طوعمز مقصد اصلی طانیمالی؛ الک مقدس
 بر وظیفه تاقی ایتملی یز . بو املدن یولیه استفاده ایتمک، بو مقدس وظیفه دن
 حقیه اقتطاف ثمرات ایلمک ده دیدیکم کبی جکرپارلمز می، بیددن بد ایله
 وطن ترانه لری اینجده بیودوب یتشدیرمک صورتیه تیسر ایده بیلیر .

مع التأسف کوریلورکه - کرک حماسه و کرک سیاته تعاقی ایتسوز - بزم برشیته
 انجذاب و مفتونیت یوزده طقساز و بلسکده طقسان طقوز اعتباریه تعمیق
 و محاکمه نتیجه سی دکل؛ علی العمیا کوره نکه اتباع اثریدر. غریبک فضائل و کمالاتنه
 تمایل و انجذابمزه شبه ایدیلهمز که اوجله دندر . غریبه، اوساحه وسیع فضیلت
 و معرفتده پرورش یاب اولان برکنجک وطنه عاند حس و تقدیس آتیه شرتده
 یتشمش برهمسانک بویمنه تملق ایدن مطالعات و احتیاساتی قارشولشدیروب
 محاکمه کیریشه جک اولورساق؛ طبعیدرکه . ارده بیوک برنسبتسزلک بیوک
 بر آجیقلق کوریرز وینه طبعیدرکه، بولردن برنجیسنک وطن حقنده کی آتین
 سوزلری تقدیرات و مفتونیت یز جلب ایلدیکی حالده ایکجیسنک بی سودوبی مال
 برلفظ حکمنده قالان اقوالی تأسفلرله تلقی به شایان کوریلور. بو عظیم تفاوتک، منشأ
 و اسبابی اصلاً تدقیقه لزوم کورمه یز . مک چوقی سیانلده اولدیفنی کبی بو ۳۴

ودقیق بمحده خطا من اشته بوندن نشأت ایدر. نصل اولورده اون بش یکر می
باشنه قدر ابوینندن، معلملرندن وطن حقننده حتی برکله ایشتمه من، ایشیده مامش
برکنج؛ هنوز اوج بش یاشنده وطن زمزمه لرله تشنیف صماخ آنباه ایتکه
باشلایان برانسان ایله مساوی طوتیله بیلیر؟

فرانسه ده مکانب ابتدایه نك دها برنجی وایکنجی سنلرنده اوقوتدیریلان،
از برلندیریلان قرائت کتابلری تدقیق ایدیلیرسه اوکتابلرده وطنه عائد عیناً ترجمه
ایلدیکم شو آئیده کی سوزلرک امثالنه ودرجه درجه دها عالی فکرلری تصنیف ایدن
مقالانه پک چوق تصادف اولنور؛ باقیکر مینی مینی بریاور یخفه نه وجه ایله خطلب
ایدیلیر:

«وطن نه دیمك اولدینفی بلکه ده هنوز هیچ دوشونمك دگی؟ مرجه تدن
سی احاطه ایدن. بسایوب بیودن. نظر محبتی جلب ایله ین هر نه موجود و مشهود
ایسه اشته آنلر وطن دیمكدر. شو کوردیکک لطیف صحرا، بو اولر،
بو آغاجلر، بو کوله رک کچن کنج قیزلر هب وطنك برر جزیردر؟
سی حمایه ایدن قانونلر، سی وخدمتک قازاندیردینی اکک، تماطی ایتدیکک
سوزلر، محاط اولدینك انسانلرله اشیانك سنده تولید و حاصل ایلدیکی اشواق
و سرارت و وطندن بشقه برشی دکلدر. بر زمان داخلنده سوکیلی آنه کی کوردیکک
اومینی مینی اوطه، اومانر مهربانك سکا تودیع ایلدیکی خاطرات، اک صکره
او وجود معززک چکیلوب یاندینی خوابکا حضور و سکرن و طندر! هریرده
وطنی کوریور، هریرده هوای وطنی تنفس ایدیورسین! اولادم، شو
حقیقی هیچ بر زمان نسیان ایتکه: حقوئك وظائفك هر درلو محبت و ممالانك،
احتیاجانك، خاطرانك شکران و منتك هب وطنه عائددر؛ بونلرک هپسی آنجق
برکله ده برلشیرک، اوده و طندر!»

آرتق امعان ایله انصاف ایله دوشونه لم: مغز عرفان و ادراکی کوچک یاشنده
بوکی سوزلرله تنور ایتکه باشلامش بر وجود، برانسان کامل بو صلاح فضیلتله
وطنی ایچون نصل اولورده برقامه آهینن صایبماز؟ قابلمیدرکه، بوصفت

ومزنی حازر برون پرور، خاگ و وطنك بر قبضه سنی جوهر جانیدن اعز و قیمتمدار
طوتمسون؟ خدمت مزه لك زیاده بونقطه دن باشلامالی یز، باشلامالی یز كه عیمز هر وجه ایله
مشكور اولسون . فكر مزنی بویولدن اوزاقلاشدیرر ، بینه كوركورینه آلایشه
قابیلرده قلممزی بووادی به سوق ایتمز ، بووادی خاص و ممتازك تجلیاتنه دلداده
اولماز ایسهك دونه کلاجه به قدر برشاعر گزیده بیانمزی:

سوزه او کرته نه در شرق ده مستشرقلر

بیته باشلایان منظومه سی زمینده اظهار تأسف و تهووره مجبورایدن اسباب
و حالاتی بو کون بر قاندها تربید و تأیید ایلمش اولورز . بو کون حالزی تنظیم
و معیشتی تأمین ایچون صرف ایده جکمز مساعینك اون منلی ده استقبالمز
ایچون . اولاد واجنادمك تکملی ایچون بذل و ایثار ایتملی یز . زیرا :

فوق باب عرفان الیمك احقادی الزمدر

حیث مسلکنده غیرت اجداد لازمه

مقری کوی : ۸ ایلول ۳۲۴

خلیل ادیب

هوسکاران دیپلوماسی به

۲

بکن مقاله مده زیارتلرک صورت اجرایی ایله بو آئنده نه وجهله حرکت
ایلمك لازم کادیکنی ایضاح ایتم . شو بحثه ختام ویرمزدن اول بعض وصایا
علاوه سنی مناسب کوریورم : بر زیارتك مدت دوای معین دکلدز . بو جهت
زیارت ایدیلن قادین ایله موجود معارفه نك درجه سنه تابمدر . مع هذا اون بش
یکرمی دقیقه بی بك کچیرمه ملیدر برده قبول کونلری زائرلر بعضاً او قدر چوق
اولورکه سالونده یر قالمز . بوکا بك دقت ایتملی و لزوم قعایی باش کویترمدر
وداع ایتمیدر . بونك اك مناسب زمانی حضاردن بر قاجنك وداعه باشلادقلری
زماندر . ایچری بر کسه کیردیکنی وقت قالدقوب کیتمك اوندن اجتناب ایتمدیکنک